

**УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**

Број: 02-337/1

Дана, 14.5.2013. године

На основу члана 43 Статута Филозофског факултета у Новом Саду, Савет Факултета на седници одржаној дана 13.5.2013. године донео је

Етички кодекс о објављивању радова и спречавању злоупотребе података

Етички кодекс о објављивању радова и спречавању злоупотребе података
(састављено по угледу на Етички кодекс објављивања и у складу са препорукама базе *Elsevier*)

Етичке смернице за објављивање у часописима
(Ове смернице сачињене су на основу постојећих прописа базе *Elsevier*)

Објављивање радова у издањима Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду подразумева претходни процес рецензирања, што је неопходан корак у развијању кохерентне и угледне мреже научника. Објављивање радова непосредно указује на квалитет рада аутора и институције која их подржава. Рецензирани радови подржавају и подразумевају употребу научне методологије, те је стога важно усагласити стандарде очекиваног етичког понашања свих који су укључени у процес објављивања научног рада: аутора, уредника, рецензента, издавача часописа и шире друштвене заједнице.

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду као издавач часописа преузима сву одговорност за све фазе у процесу објављивања и прихвата етичке и друге одговорности. Обавезујемо се да се постарамо да на одлуке уредника не утичу рекламирање, поновно објављивање или било какав комерцијални приход који би се од продаје и дистрибуције публикације могао имати. Такође, Издавачки центар Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду помоћи ће у комуникацији са осталим часописима и / или издавачима уколико је то корисно и неопходно.

Обавезе аутора

(Ове смернице су састављене на основу постојећих прописа базе *Elsevier*)

1. Стандарди извештавања

Аутори своје резултате оригиналних истраживања треба да представе 1) навођењем фаза истраживања; 2) објективним идентификовањем значаја добијених резултата; 3) изношењем тачних података. Рад треба да садржи довољно података и референци како би се другима омогућило да истраживање понове.

Покушај да се подаци свесно и са предумишљајем мењају или нетачно наводе спада у неетичко понашање које се одбацује као неприхватљиво. Прегледни и стручни радови треба да буду засновани на тачним и објективним подацима, а ставови и мишљења аутора морају бити јасно назначени као такви.

2. Приступ подацима и задржавање права

За потребе рецензирања од аутора се може тражити да пошаље необрађене податке у вези са радом, а аутор треба да је спреман да омогући јавни приступ таквим подацима и уколико је могуће, мора преузети одговорност чувања података одређени временски период након објављивања.

3. Ауторско дело и плагирање

Аутор може објавити само радове коју су оригинално дело, а у случају да је аутор користио рад и / или речи других аутора, то мора бити цитирано на адекватан начин. Плагијат се може јавити у неколико облика, од присвајања туђих радова као својих, преузимања или парафразирања суштинског дела рада другог аутора (без навођења), до присвајања резултата истраживања које је реализовао неко други. Плагијат је у свим својим облицима неетичко понашање које се не толерише.

4. Вишеструко, поновљено и симултано објављивање

Аутор сме да објави рад који приказује једно истраживање само у једном часопису или публикацији. Објављивање истог рада у више часописа представља неетички облик понашања и не толерише се. Аутор не сме већ објављен рад понудити другом часопису. За објављивање неких врста радова (нпр. клиничка упутства, преводи), дозвољава се поновно објављивање на другом месту под јасно дефинисаним условима. Аутори и уредници часописа морају дати сагласност да рад буде прештампан у другом часопису, а тај рад мора да садржи исте податке и објашњења као и први објављени документ. Првобитне референце морају бити цитиране у секундарној публикацији.

5. Навођење извора

Коришћење радова других аутора мора увек бити прописно назначено. Аутор треба да цитира публикације које су утицале на одређивање природе наведеног рада. Информација добијена приватно, кроз разговор, преписку или дискусију са трећим лицима, не сме се наводити без експлицитне, писмене дозволе извора. Информација добијена из поверљивих извора, као што су судски документи или пријаве за стипендије, не смеју се користити без експлицитног писменог одобрења аутора извора.

6. Ауторство рада

Ауторство треба да је ограничено на оне који су значајно допринели осмишљавању, изгледу, писању или интерпретацији истраживања и рада. Сви они који су имали значајног удела у настанку рада треба да буду наведени као коаутори. У случају када су још неке особе учествовале у одређеним суштинским аспектима истраживања, треба да буду поменути или наведени као сарадници. Аутор мора да поведе рачуна да сви заслужни коаутори буду наведени, а да се не наводе као коаутори они који нису заслужни. Аутор се мора побринути да сви коаутори виде и одобре коначну верзију рада и да се сагласе са публикавањем рада.

7. Извођење истраживања на људима и животињама

У случају да су у истраживању учествовали људи или животиње који су били предмет истраживања или на којима су вршени експерименти, аутор се мора постарати да рукопис садржи изјаву да су све коришћене процедуре у складу са релевантним законима и институционалним смерницама, као и да их је институционални одбор одобрио. Аутор у свом раду мора навести да је добио одобрење да ради истраживања на људима. Лична права испитаника увек морају бити узета у обзир.

8. Обелодањивање и сукоб интереса

Аутори треба да наведу у својим рукописима све финансијске или друге суштинске сукобе интереса који би се могли протумачити као утицај на резултате или интерпретацију рукописа. Сви извори финансијске помоћи морају бити наведени. Примери могућих сукоба интереса које је потребно разјаснити су: запослење, сарадња, примена или пријава патената, стипендије и остале финансијске подршке. Могући сукоби интереса треба да буду наведени на почетку рада.

9. Основне грешке у објављеним радовима

Када аутор открије значајне грешке или неправилности у објављеном раду, његова дужност је да одмах обавести уредника часописа или издавача и да, у сарадњи са уредником, повуче или исправи рад. У случају да уредник или издавач сазна од трећег лица да објављени рад садржи значајне грешке, дужност аутора је да одмах повуче или исправи рад, или да докаже уреднику да су подаци коришћени у оригиналном раду тачни.

Дужности издавачког одбора

(Ове смернице су сачињене на основу прописа базе *Elsevier* и *COPE's Best Practice Guidelines for Journal Editors*)

1. Одлуке о објављивању

Уредници часописа које издаје Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду доносе коначну одлуку о томе који ће радови, након добијених позитивних рецензија, бити објављени. Ова одлука доноси се на основу процене квалитета рада и његовог значаја за истраживаче и читаоце. Уредник се мора водити политиком уређивачког одбора часописа и делати у складу са важећим правним оквирима, а који се тичу јавних оптужби, кршења ауторских права и плагијата. Уредник се може саветовати са осталим уредницима или рецензентима приликом коначних одлука.

2. Толерантност

Уредник мора бити способан да процени вредност рукописа и његов научни садржај не узимајући у обзир расу, пол, сексуалну оријентацију, веру, етничко порекло, држављанство или политичку опредељеност аутора.

3. Поверљивост

Уредник, нити било ко из уредничког одбора, не сме никоме дати било какве информације о послатом рукопису осим, уколико је то потребно, самом аутору, рецензентима, потенцијалним рецензентима, осталим саветницима уредника и издавачу.

4. Обелодањивање и сукоб интереса

Необјављени материјал обелодањен у послатом рукопису уредник не сме да користи у сопственом истраживању без изричите писмене сагласности аутора. Поверљиве информације или идеје које рецензенти сазнају, морају остати поверљиве и не смеју се користити за личну добробит. Уредници се морају изузети (тј. морају замолити остале чланове уређивачког одбора да рецензирају и процене рад), уколико је реч о раду у коме уредник има конкурентски или сараднички интерес, или је пак у интересној вези с аутором, односно с компанијама или институцијама које стоје иза датог рада. Уредник мора захтевати од свих који су допринели раду, да јавно изнесу релевантне сукобе интереса и да објаве исправке, уколико се открију сукоби интереса након објављивања. Уколико је потребно, могуће је предузети мере као што су објављивање исправки или изражавање забринутости.

5. Учешће и сарадња приликом испитивања

Уредник треба да предузме одговарајуће мере када су у питању етичке жалбе које се тичу предатог рукописа или објављеног рада, у складу са издавачком политиком Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду. Такве мере укључују контактирање аутора рукописа или рада и објашњавање о којој жалби је реч, али исто тако може укључивати даљу комуникацију са релевантним институцијама и истраживачким телима, а ако је жалба усвојена, објављивање исправке, изражавање забринутости и слично, ако је потребно. Сваки пријављени чин неетичког понашања при објављивању мора бити истражен, чак и ако се открије више година након објављивања.

Дужности рецензента

(Ове смернице су сачињане на основу прописа базе *Elsevier* и *COPE's Best Practice Guidelines for Journal Editors*)

1. Помоћ уреднику око доношења одлука

Рецензенти помажу уреднику да донесе одлуку да ли ће понуђени рад објавити и, ако је неопходно, кроз комуникацију са аутором могу помоћи да се рад унапреди. Рецензије су неопходна компонента формалне научне комуникације. Научници који желе да своје радове понуде на објављивање факултетским публикацијама имају обавезу да учествују у процесу рецензирања.

2. Поштовање рокова

Одабрани рецензент који сматра да није квалификован да рецензира рукопис или зна да неће моћи да заврши рецензију до наведеног рока, треба у најкраћем могућем року да се обрати уреднику и објасни да није у могућности да прихвати поверену дужност.

3. Поверљивост

Сваки послати рукопис мора се третирати као поверљив документ. Не сме се показивати другима, нити се сме са другима расправљати о рукопису изузев ако то није претходно одобрио уредник.

4. Стандарди објективности

Рецензенти морају поступати објективно и о раду који рецензирају судити на основу строго научних критеријума. Не дозвољава се изношење лично мотивисаних примедби на рачун аутора, као и свих других примедби које немају везе са темом и научном методологијом рада. Рецензенти треба јасно и аргументовано да образложе своје мишљење, било да је оно позитивно или негативно, и да га додатно образложе на захтев уредника, уколико се укаже потреба за тим.

5. Навођење извора

Рецензенти морају да идентификују релевантна објављена дела која аутор није цитирао. Свака изјава да је објашњење, закључак или аргумент већ раније публикован мора бити употпуњена наведеним извором. Рецензент мора да укаже уреднику на сваку суштинску сличност или преклапање између рукописа или било ког објављеног рада које лично препознаје.

6. Обелодањивање необјављених података и сукоб интереса

Необјављени материјал обелодањен у послатом рукопису рецензент не сме да се користи у сопственом истраживању без изричите писмене сагласности аутора. Поверљиве информације

или идеје које рецензенти сазнају морају остати поверљиве и не смеју се користити за личну добробит. Рецензенти не могу рецензирати радове уколико се ради о рукопису у коме рецензент има конкурентски или сараднички интерес, или је пак у интересној вези с аутором, односно с компанијама или институцијама које стоје иза датог рада.

Председник Савета Факултета

Проф. др Јасмина Грковић-Мејдор